

насъ вътрѣшни боляри били ония военни и административни длъжностни лица, които взимали участие въ централното държавно управление въ столицата и управлявали вътрѣшнитѣ области въ българската държава; а пъкъ външни боляри били ония военни и административни държавни чиновници, които управлявали пограничните области на българската държава. Длъжността на областенъ пограниченъ управителъ била колкото важна, толкова и трудна и пълна съ отговорности. Затова именно тя се повѣрявала на най-отличнитѣ боляри, които заимали високо положение въ страната и се ползували съ пълното довѣрие на българския владѣтель. Погранични български боляри били извѣстнитѣ въ историята: Боритаканъ въ Бѣлградъ, Добета въ Кутмичевица, Таридинъ, Дристъръ и Тодоръ олгу-тарканъ въ струмската областъ и пр. Тѣ били, както се вижда отъ паметниците, главно таркани, чинъ, който се давалъ на лица отъ висшата българска аристокрация за голѣми заслуги и отлична способностъ. Кедринъ казва, че българскиятъ велможа Богданъ билъ управителъ на вътрѣшнитѣ крѣпости<sup>198</sup> и слѣдователно вътрѣшенъ боляринъ, а пъкъ управителитѣ на пограничните крѣпости и области въ противоположностъ на вътрѣшнитѣ били и се наричали външни боляри. Арабскиятъ писателъ Аль-Масуди говори, че българската държава била оградена съ трънена ограда, която приличала на стѣна и на която имало врати<sup>199</sup>. Това се потвърждава и отъ остатъцитѣ отъ стари български погранични окопи, каквито сж Еркесия въ южна България и два други въ западна<sup>200</sup>. Силни стражи пазѣли българската граница, та никой свободенъ човѣкъ или робъ не могълъ да из-

<sup>198</sup> Cedr. II, 468.

<sup>199</sup> Гаркави А. Я. Сказанія, 126.

<sup>200</sup> Златарски В. Н. Студии, Пс. LXIII, 474.